

Abstract :

La ciutat efímera de la nit

L'arquitectura efímera es defineix com aquell art o tècnica de projectar i construir edificis que són passatgers, que duren poc. S'utilitza habitualment per a celebracions i festes de tot tipus, com escenografia o decorat per a un acte concret, que es desmunta un cop l'acte acabat.

Cal mencionar que tot i que trobem aquest tipus de construccions des de l'art antic, la seva utilització es va generalitzar a Europa durant el Renaixement i el Barroc. Un nou moment clau per aquest tipus d'arquitectura el situarem al final del s.XIX i lligat a les Exposicions Universals.

Degut al seu caràcter circumstancial, l'arquitectura efímera ha sigut recurrent i rellevant. De les escenografies barroques a les instal·lacions actuals, en l'efímer cada època ha donat forma a la seva idea de celebració i l'ha materialitzat amb la tècnica a disposició en cada moment. Avui l'efímer continua complint aquestes funcions, lúdica i experimental, però també aspira a canalitzar les noves idees sobre l'espai públic i la participació social.

En el Renaixement, el literat napolità Gianbattista Marino va definir la concepció de l'art com espectacle de masses dient: "Chi no sa far stupir vada a la striglia", que ve a dir que "quien no sea capaz de asombrar que se dedique a limpiar caballos". Stupire, és a dir, deixar a l'espectador estupefacte, sorprès, bocabadat. Això sembla ésser en l'actualitat encara l'objectiu de molts. D'aquí, el domini dels "efectes especials", la seva absoluta hegemonia en tots els terrenys. Es tracta de sorprendre, encara que es requereixi cada vegada un major grau d'estridència, tot i que la sobreabundància d'estímul produeixi, a la llarga, l'efecte d'un narcòtic.

Dia i nit : cicle còsmic de llargada canviant però sense predomini cronològic d'un sobre l'altre. Vetlla i son : cicle humà de durada estable i amb predomini del primer. Tradicionalment la societat a fet una analogia entre els ritmes còsmics i els vitals. La cultura moderna i actual han continuat i perpetuat aquesta associació. Així, donat que efectivament les hores de repòs són menors que les d'activitat, es continua fent una extrapolació a nit i dia. D'aquest fet se'n deriva la concepció de la nit com a fenomen curt i efímer que, amb la sortida del sol (o amb el començament de l'activitat laboral), desapareixerà i es restablirà l'ordre establert "natural" que és la jornada laboral diürna.

D'on l'analogia amb l'arquitectura efímera a l'entendre la nit com a zona espacio-temporal i socio-cultural d'experimentació, festiva, escenogràfica, transgressora, que es "desmunta"... Zona inestable, immaterial on tot és permès.

La llum artificial s'ha associat des d'un bon començament a l'idea de festiu, festa de les possibilitats tècniques de la modernitat. Recordem per exemple les projeccions de llum des de la Torre Eiffel en l'Exposició Universal de París del 1889 o la creació de la font màgica de l'Exposició Universal de Barcelona del 1929 amb l'únic objectiu de gaudir-ne de nit. La il·luminació artificial és una eina fàcil de treballar, relativament econòmica i per definició "temporal" (la llum artificial no pot competir amb la llum solar i necessita l'ombra de la nit per existir). És l'eina que permet encara més fàcilment que l'arquitectura efímera respondre a aquests objectius i que ha convertit la ciutat nocturna en l'escenari efímer on projectar-los.

Però "asombrar" significa literalment en castellà: "arrojar sombra", fer ombra, deixar que les coses romanguin en l'obscuritat, és a dir, el contrari d'il·luminar: donar, fer llum, fer caure la llum sobre alguna cosa arrencant-la de la seva ocultació i revelant-la a la consciència, la qual cosa, per cert, ha estat des de sempre l'objectiu de tota verdadera activitat artística.